1938 ий
3
июнь
№ 48 (431)
Акше 5 ыр.

8-ше ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетар-шамыч, ушныза!

Рвезе Коммунист

ВЛКСМ Маробком ден Горком орган

Комсомол гыч лукмо годым ыштыме йоҥгылышым тӧрлаташ

ВЛКСМ Обкомын пленумжо комсомольский организаций-шамычын комсомол гыч лукмо годым ыштыме йоҥгылыш - шамычым тӧрлатыме нерген ВЛКСМ Йошкар-Ола горком, Кырык - Марий райком да ВЛКСМ Марбумкомбинат комитет секретарь - шамычын докладыштым колышто.

Пленум шке решенийыштыже посна комсомольский организаций, райкомол-шамыч да тугак ВЛКСМ Обком бюро ВЛКСМ ЦК V пленумын указаньыжым большевикла илышыш пурташ пижын огытыл манын ончыктен. Райкомол-шамыч, тугак горкомолат первичный комсомольский организаций-шамычын комсомол гыч лукмо нерген решенийыштым 10—20 кече коклаште огыт ончо.

Кырык Марий ден Тор'ял райкомол - шамыч да нунын секретарьышт Алатов ден Чегаев йолташмыт комсомол гыч лукмо-шамыч райкомолын решенийжым ВЛКСМ ЦК мартен жалобатлен кертыт, манын нунылан умылтарен, каласкален огытыл. Садлан нине районышто комсомол гыч лукмо-шамыч жалобатлыме порядкым огыт шинче. Тидын денат Кырык - Марий районышто тиде жапыште комсомол гыч 14 еҥым лукмо гыч апелляцийым ульжат 6 еҥ гына пуен. Тыгак Торял районыштат 35 еҥ гыч 4 еҥ гына апеллироватлен.

Горкомол, райкомол-шамыч да Обкомол бюро Ленин-Сталин партийлан преданне, честне комсомолец-шамычым шельмоватлыше карьерист, перестраховщик-шамычым мут кучаш шогалтен огытыл. Звенига районышто клеветник Кокоша йатыр честный комсомолец-шамычым клеветатлен. Тудын клевитнический материалже почеш Ленин - Сталин партийлан преданне комсомолец-шамычым комсомол радам гыч луктедыме. Честный комсомолец-шамычым клеветатлымаш Йошкар - Олаштат да моло районлаштат лиеден. Но горкомол да райкомол секретарь-шамыч клеветник, перестраховщик-шамычым разоблачитлаш да нунылан пеҥгыде мерым ышташ пижын огытыл.

Йатыр годым райкомол-шамыч да ВЛКСМ Обком бюро ВЛКСМ ЦК V пленумын указанийже улмо ӱмбачат, честный комсомолец-шамычым комсомол радамыш восстановитлыме годым посна комсомолецлан нимогай основане деч посна тӱрлӧ взысканьым пуеденыт. ВЛКСМ Обком бюро комсомолыш восстановитлыме 66 еҥ гыч 25 еҥжым тӱрлӧ взысканий дене восстановитленыт. Адак посна комсомолецын апелляцийыштым бюрошто разбиратлыме годым сайын терген налде, калык тушман кашакым комсомолыш йоҥгылыш восстановитлыме (Яндулин—Йошкар-Ола, Колобов—Марий-Турек).

ВЛКСМ Обкомын III-шо пленумжо горкомол да райкомол - шамычым тылзе жапыште чыла апелляцийым ончен пытараш да карьерист, перестраховщик, шкурник, клеветник-шамычым мут кучаш шогалташ обязатла.

Пленум кажне комсомольский организаций да кажне комсомолец деч ВЛКСМ ЦК V пленумын пунчалжым большевикла илышыш пурташ требытла.

Комсомольский организаций-шамычын задачыже—фашизмын агентышт-троцкистско - бухаринский шпион, диверсант, буржуазно-националист да моло калык тушман кашакым да нунын пособникыштым чаманыде разоблачитлаш да куклен пытараш. Комсомол гыч йоҥгылыш лукмо-шамычым комсомолыш восстановитлаш.

Изаи лӱмеш пианист-шамычын международный конкурс

Первой призым Эмиль Гилельслан пуымо

31 май 23 шагат варе жапыште Эжен Изаи лӱмеш пианист-шамычын международный конкурсын кумшо туржо пытыш. Пел йӱд жапыште (Моско жап дене 2 шагат йӱдым) жюри конкурсын результатшым увертарыш.

Кум первой вер гыч коктытшым советский пианист-шамыч налыныт. Тидын дене вуно тӱвясе пеш виян пианист-шамыч дене пеш веле соревноваяьыште эн чапле сеҥымашым ыштеныт. Первой премийым Эмиль Гилельслан (СССР), кокымшым Мэри Джонстонлан (Англий), кумшым Яков Флиерлан (СССР) пуымо.

Королевский оперный театрын залжым темыше публике конкурсын результатше увертарымым чытен кертде вучен.

РСФСР Верховный Совет депутатыш кандидат

„Ушемнур" колхозын предвыборный погынымаштыже

Павел Тихонович БЕРЕЗИН йолташын ойлымыжо

Тачысе кече мемнан колхозлан эн куанымашан да пиялан кече. Таче ме тӱньаште эн демократический Конституций — Сталинский Конституций почеш РСФСР Верховный Совет депутатыш кандидат-шамычым выдвигатлыме нерген вопросым обсуждатлаш тӱҥалына. Эн первояк мый да моло колхозник ден колхозница-шамычат шкенан йӱкнам мемнан пеш чапле Конституцийын творецше—пагалыме Сталин йолташлан пуена.

Тиде пеш ответственне погынымаште РСФСР Верховный Совет депутатыш кандидатым выдвигатлыме нерген вопросым обсуждатлымек, ме колхозник ден колхозница-шамыч, РСФСР Верховный Совет депутатыш кандидатлан эн сай, преданне еҥым, социалистический пасун стахановец-ше-шамычым выдвигатлышаш улына.

Мый шкенан колхозышто самырыкге, шоҥгыге—чылаштымат палем. Мемнан колхозышто социалистический государстве пашам виктарен кертше - шамыч улыт, нунылан тиде государственне пашам ӱшанен пуаш лийеш. Шкенан колхозник ден колхозница-шамыч лӱм дене мый РСФСР Верховный Совет депутатыш кандидатлан мемнан колхозын ик эн сай стахановкажым, социалистический животноводство верч кучедалше Анна Николаевна Пивоварова йолташым выдвигатлем.

Колхозник ден колхозница йолташ-шамыч! Пивоварова йолташым ме чыланат пеш сайын шинчена. Тудо колхозым организоватлыме—1928 ий гычак колхозышто членлан шога. 1932 ийыште Ленинский комсомолыш пурен. 1933 ийыште Ленинский комсомол Пивоварова йолташым животноводческий участкыш шогалтен. Тудо пашаш пижме кече гычак пашам образцовын ышташ тӱҥалын, 1933 ий годсек сӧсна фермыште 400 вуй сӧснам ончен куштен. Кодшо 1937 ийыште тудо шкетак 540 трудоденьым ыштен.

Пивоварова йолташ кандидатыш выдвигатлымым заслужитла да калыкын доверийжымат оправдатлен кертеш.

ПИВОВАРОВА ЙОЛТАШЫН БИОГРАФИЙЖЕ ГЫЧ

Анна Николаевна Пивоварова йолташ 1914 ийыште У-Тор'ял район Тошто-Тор'ял ялеш, ик мардан илыше кресаньык ешеш шочын.

Пивоварова йолташ изи годымжо шуко неле, йӧсӧ илышым ужашыже пернен. Тудын ачаже империалистический сар годым колен. Тунам Анна Николаевнан ийготшо идалыкат уке ылье.

Тудлеч посна 5 ийаш изаже ылье. Тыге ешыште кум еҥ—аваже дене изаже да Анна Николаевна кодыч.

Анна Николаевна 7 ийаш тунемаш каен. Тошто-Тор'ял тӱҥалтыш школым тудо 1924 ийыште пытарен. А варажым условий укелан кӧра тунем кертын огыл.

1928 ийыште Тошто-Тор'ял ялысе шемер - шамыч колхозым организоватлышт. Анна Николаевнамыт колхозыш эн первояк пурышт. Нунын илышышт колхозыш пурмеке гына куштылгеме. Анна Николаевна колхоз организоватлыме кече гычак пашам сайын ыштен да ударница лийын, а 1934 ий гыч социалистический животноводствышто стахановка лийын.

1932 ийыште Ленинский комсомол радамыш пура. Вес ийыштыже шкенынтын колхозыштак вольык фермыште пашам ышташ тӱҥалын. Пивоварова йолташ пашам йӧратен ышта. Фермыште ышташ тӱҥалмыже кече гычак тӱҥалын, кызыт марте тудо стахановка улмо лӱмжым волтен огыл. Пашам образцово ыштымыжлан район организаций ден колхоз правлений ик кана веле огыл тудым премироватленыт. Фермыште 6 ий паша ыштыме жапыште тудо 400 вуй сӧснам ончен куштен. Кодшо ийыште 540 трудоденьым ыштен, 260 пуд киндым да 260 теҥге оксам налын.

Пивоварова йолташ общественне паша дечат ок код. Тудо Марий АССР Верховный Советыш сайлышашлан Ново-Тор'яльский избирательный округышто Окружной избирательный комиссий членлан выдвигатлалтын.

Йошкар-Ола сельский 669 № избирательный Окружной комиссий Анна Николаевна Пивоварова йолташым РСФСР Верховный Совет депутатыш кандидатлан регистрироватлен.

МУРМАНСКИЙ ОБЛАСТЬЫМ ОБРАЗОВАТЛЫМЕ

СССР Верховный Советын президиумжо Всероссийский Центральный Исполнительный Комитетын Мурманский область образоватлыме нерген пунчалжым утвердитлен. Мурманский областьын центрже Мурманск ола. Мурманский областьыш тыгай район-шамыч пурат: Кировский, Кольский, Ловозерский, Полярне, Саамский, Териберский, Терский да Мурманск ола Ленинград область гыч да Кандалакшский район—Карельский АССР гыч ойрымо.

У УРОЖАЙ ПЫРЧЕ ССЫПНОЙ ПУНКТЫШ ПУРЕН

Азербайджаныште коклйаш шыданым погаш тӱҥалыныт, Астрахан-Базарский районышто первой кечыште комбайн - шамыч 250 гектар шурным погеныт.

Сальянский районышто ссыпной пункт тений первой у урожай пырчым—11 центнер шожым приниматлен. Тиде пырчым Сталин лӱмеш „Социализм" колхоз сдаен.

400 ПИОНЕРСКИЙ ЛАГЕРЬ

Ростовский областьыште 400 утла пионерский лагерь почылтеш. Нуно сылне верыште, Дон, Донец да Миус эҥер, Черный ден Азовский теҥыз воктен улыт. Туштo 48 тӱжем йоча кенежым эртара. Канаш 25 тӱжем йоча колхозла гыч толеш.

90

МАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ДЕПУТАТЫШ КАНДИДАТ-ШАМЫЧ

Сотнурский избирательный округ

Апаева Анна Ефимовна

БИОГРАФИЧЕСКИИ СПРАВКЕ

Апаева Анна Ефимовна 1915 ийыште Параж-Беляк ялыште (Сотнур район) йорло кресаньык ешеш шочын да ача деч посна аваж пелен воспитатлалтын. Ачаже империалистический сарыште лийын, пленыш логалын. Плен гыч толмеке Йошкар Армийышке каен. Армий гыч толын гынат, йорло озанлыкым кенета тӧрлен кертын огыл. Илыш условий начар улмо дене, Анна школышто тунем кертын огыл.

1933 ийыште Анна Ефимовна ликпунктыш кошташ тӱҥале. Ликпунктым сайын тунем лекте. Умбакыжым шке гыч тунемаш пиже. Тиде жапыштак Аннам общественный пашашке шупшаш тӱҥальыч. Ял совет членлан сайлат. 1934 ийыште Жданов лӱмеш колхоз правление Апаева йолташым конюхлан шогалта.

Анна Ефимовна конюхлан пашам честне ышта. Колхоз имньым сайын ончымыжлан кӧра 1936 ийыштэ Апаевам Сотнур МТС-ыш трактористлан тунемме курсышко командироватлат.

— Апаевалан тунемыже шагал улмо дене тракторист курсышто тунемаш пеш йӧсӧ ылье. Но пашашке упорно пижмыже дене йӧсылыкым сеҥыш. Курсым сай показатель дене тунем пытарыш, — манеш Сотнур МТС-ын политик паша дене зам. директоржо Токтаулов.—Курсышто тунемме годым Апаева ик

кечымат ӱкоклаш коден огыл да каже занятийышке сайын ямдылалт толеш ыле.

Апаева тунеммаште велэ огыл, пашаштат примерный еҥ. Тудо тракторым, моло машинам кеч кунамат пеш яндарын куча. Технический уходым тичмашын шуктен шога. Садлан первой ийыштак стахановка лийын,—манеш Токтаулов.

Апаева Анна Ефимовна кызыт Сотнур МТС-ын ӱдрамаш тракторный бригадыште бригадирлан пашам ышта. Тудын бригадыже районышто ончыл вэрыште.

Апаева Анна Ефимовна Марий АССР Совет-шамычын Чрезвычайный XI Сиездыштыже делегат лийын. СССР Верховный Советыш сайлыме годым Лопатинский избирательный окружной комиссийыште член лийын.

1938 ийыштэ ВКП(б) членыш кандидатлан приниматлыме.

Теве тыге, йорло, эн ондак тунемдыме ялысе марий ӱдрамаш кӱчык жапыште кушкын, чл озанлыкын знатне стахановкаже лийын.

Сотнурский избирательный округысо избиратель-шамыч Анна Ефимовнам йӧратат, тудым Марий АССР Верховный Совет депутатыш кандидатлан единодушно выдвигатленыт да 26 ийуньышто Апаева верч единодушно голосоватлаш тӱҥалыт.

Окружной предвыборный погынымашке толшо доверенный еҥ-шамыч шке выступленьыштышт кажныже Апаеван кандидатуржым поддерживатлаш ӱжыт. Нуно:—Апаева Анна Ефимовна мемнан достойный кандидатна, Ленин—Сталин партийлан тичмашынак преданне, мемнан доверийнам оправдатла. 26 ийуньышто чыланат Апаевалан шке йӱкнам пуена—маныт.

Марий калыкын ӱшан ӱдыржӧ

Марий калыкын замечательный ӱдыржӧ Анна Ефимовна Апаевам Сотнурский избирательный округысо избиратель-шамыч Марий АССР Верховный Совет депутатыш кандидатлан единодушно выдвигатленыт.

Апаева йолташын вуйлатыме ӱдрамаш тракторный бригаде Сотнур МТС-ыште ончыл бригадылан шотлалтеш. 1938 ийыште ХТЗ трактор дене сезонышто 750 гектарым куралаш да ик гектарлан килограмм горючийым аныклен кодаш обязательствым налын.Шке налме обязательствыжым шукташ Апаева йолташ виян кучедалэш. Тудо тракторым, тугак моло машинашамычымат арун куча. Технический уходым тичмашын шуктен шога.

Шукерте огыл Анна Ефимовнам райисполком президиумыш членлан сайлыме. ВКП(б) райком тудым ВКП(б) членыш кандидатлан приниматлен.

Анна Ефимовна Ленин—Сталин партийлан преданне, калыкын доверийжым тудо шукташ тӱҥалеш.

Березин Клиш.

Лопатинский избирательный округ

Костин Иван Васильевич

БИОГРАФИЧЕСКИИ СПРАВКЕ

Иван Васильевич Костин 1912 ийыште Ульяновск олаш, железнодорожник ешеш шочын.

Шкенжын трудовой илышыжым тудо 1924 ийыште кӱртньӧ корнышто чернорабочий лийын тӱҥалын.

Тиде пашаште тудо 1927 ий марте ыштен.

1927 ийыште Костин йолташ госзаводыш чернорабочийлан пура, ик мыньар жап гыч арматурщик-ученикыш кусаралтеш. Арматурщик квалификацийым пален налмек Йошкар Армий радамыш призыватлалтме марте (1934 ий) тӱрлӧ олаште арматурщиклан пашам ышта.

1935 ийыште, армий гыч пӧртылмӧ мӧнгӧ, Костин йолташ Марбумкомбинат строитлымаште арматурщик-шамыч стахановский бригадыште бригадирлан ышташ тӱҥалеш.Тудын бригадым сай паша ыштымылан куснылшо Йошкар знаме дене наградитлыме. Костин йолташ стахановецлан шотлалтеш. Паша нормым тудо 250—300 процент темен шога. Садлан тудо шуко кана премироватлалтын да районысо почетный йошкар оҥаш возалтын.

Костин йолташ Ленинский комсомол радамыште 1930 ий гыч шога, 1937 ий гыч ВКП(б) членыш кандидат, чодра промышленность профсоюз Центральный Комитет пленумын членже.

1938 ийын январьыште закрытый (тайный) голосоне дене Костин йолташ ВЛКСМ Марбумкомбинат комитет секретарьлан сайлалтын.

* * *

Марий АССР Верховный Советыш сайлышашлан Лопатинский 66 №-ан избирательный округын окружной избирательный комиссийже Костин Иван Васильевич йолташым Марий АССР Верховный Совет депутатыш кандидатлан регистрироватлен.

Родинын верный эргыже

(Конный парк начальник ГОВОРОВ М. И. йолташын ойлымыжо гыч)

Костин йолташ пашазе классын, шке родиныжын верный эргыже, примерный, честный комсомолец улеш.

Костин йолташ шке стахановский пашаже дене Ленин—Сталин партийлан мучашдымын преданностьшым ончыктыш. Тудо производствышто шке стахановский паша опытшым моло-шамычлан передаватла да шеҥгалне шӱдырнышӧ участке-шамычым ончыл участке-шамычыш савырен. Стахановла паша ыштымыжлан шуко кана премироватлалтын.

Костин йолташ массе дене пашам ыштен мошта, массым туныкта да нунын деч тунемеш. ВЛКСМ комитет секретарьлан пашам ыштымаштыже тудо молодежь коклаште массово-политический да воспитательный пашам сай организоватлен, шке йырже активым чумырен моштен. Тидын дене комсомольский организаций эреак кушкын шога.

Костин йолташ Марий АССР Верховный Совет депутатын достойный кандидат лиеш. Мемнан доверийым тудо честь дене оправдатла.

Пектубаевский избирательный округ

Новоселова Анна Дмитриевна

БИОГРАФИЧЕСКИИ СПРАВКЕ

Ленинский комсомолын воспитанницаже Анна Дмитриевна Новоселова 1918 ийыште Пектубай район, Русский Кугланур ялэш шочын. Тудын шочшышт мланде пашам ыштен иленыт. Пелэ кыдалаш школын 6 классшым тунем пытармек, Нюра шкенжын Максим Горький лӱмэш колхозыштыжо пашам ышташ тӱҥалеш. Тыште тудо стахановский пашан образецшым первой кана ончыктен.

1936 ийыште колхозник-шамыч тудым Пектубай МТС пеленсе 4 тылзаш тракторный курсыш командироватленыт. Тыште Нюра Ленинский комсомол радамыш пура. Курсым тунем пытармек кеҥежым трактор дене пашам ышта. Шке пашаж дене Новосолова йолташ тракторист ден колхозник-шамыч коклаште кугу авторитетым налеш.

Пашам сай ыштымыжлан тиде ийынак МТС тудым комбайнер-шамыч курсыш колта. 1937 ий сезонышто тудо комбайн дене пашам ышта. Северный комбайн дене нормылан 80 га олмеш Нюра 120 га шурным поген.

Новоселова йолташ Ленинский комсомол лӱмжым сулен шога. Тудо несоюзный молодежь коклаште общественне пашам ышта, политучобо кружокым вуйлата, избирательный законым умылтара.

Пектубай МТС-ын пашаыже, служыщыжо, Максим Горький лӱмеш колхозын членже-шамыч да молат предвыборный погынымашлаште Анна Дмитриевна Новоселова йолташым МАССР Верховный Совет депутатыш кандидатлан ик йӱк дене выдвигатленыт.

Пектубайский окружной избирательный комиссий Новоселова йолташым Марий АССР Верховный Совет депутатыш кандидатлан баллотироватлашлан регистрироватлен.

ВЛКСМ ИОШКАР-ОЛА ГОРКОМЫН, КЫРЫК-МАРИИ РАЙКОМЫН ДА МАРБУМКОМБИНАТ ВЛКСМ КОМИТЕТЫН КОМСОМОЛ ГЫЧ ЛУКМО ГОДЫМ КОМСОМОЛЬСКИИ ОРГАНИЗАЦИИ-ШАМЫЧЫН ЫШТЫМЕ ЙОҤЫЛЫШЫШТЫМ ТӧРЛАТЫМЕ НЕРГЕН ДОКЛАДЫШТ ПОЧЕШ

ВЛКСМ Маробком III-шо пленумын решенийже

Партийын Сталинский Центральный Комитетше ден ВЛКСМ ЦК вуйлатымышт почеш мемнан республикысе комсомольский организаций шке радамжым фашизмын право-троцкистский ден буржуазне-националистический агентше-шамыч деч эрыктымаште кугу пашам ыштен.

Туге гынат, шкенжын тиде пашаштыже комсомольский организаций - шамыч Ленинский комсомолын кылык тушман - шамыч деч ончыкыжат эрыктымаште мешайыше серьезный йоҥылыш ден кадыртылмашым ыштеныт.

ВЛКСМ ЦК V-ше пленумын комсомол гыч лукмо годым комсомольский организаций-шамычын ыштыме йоҥылышышт да тиде йоҥылышым тӧрлатыме нерген решенийжым ВЛКСМ Йошкар-Ола горком, Кырык-Марий райком, ВЛКСМ Марбумкомбинатысе комитет да адак моло ВЛКСМ райком - шамычат неудовлетворительне шуктен толыт.

Первичный организаций-шамычын комсомол гыч лукмо нерген решенийыштым горком ден райком-шамычлан 10—20 кече коклаште ончымо нерген ВЛКСМ ЦК-н решенийже ок шукталт.

Кырык Марий райкомол секретарь Алатов да У-Тор'ял райкомол секретарь Чегаев йолташмыт комсомолец-шамычлан райкомын решенийжым ЦК-а марте жалобитлен кертыт манын каласкален, умылтарен огытыл, садлан комсомол гыч лукмо нерген решенийым жалобитлыме порядкым нуно огыт шинче.

Тидын дене гына Кырык-Марий район комсомольский организацийыштэ 1937 ий IV кварталыште да 1938 ий I кварталыште комсомол гыч 14 еҥым лукма гыч апелляцийым 6 еҥын пумыжым умылтараш лиеш. Тыгак У-Тор'ял организацийыште тиде жапыштак комсомол гыч 35 еҥым лукмо, а Обкомыш апелляцийым 4 еҥ гына пуен. Обкомыш пурышо апелляций-шамыч утларакше политический мотив дене лукмо йолташ-шамычын гына улыт, а моло лукмо-шамыч апелляцийым пуен огытыл. Тыгай положений - шамыч моло ВЛКСМ райкомыштят уледат.

ВЛКСМ Обкомын III-шо пленумжо ВЛКСМ Обком бюрон, ВЛКСМ Йошкар-Ола горкомын, Кырык-Марий райкомын да ВЛКСМ Мабумкомбинат комитетын комсомол гыч йоҥылыш лукмо-шамычын жалобыштым (апелляцийыштым) ончымо годым ВЛКСМ радам гыч комсомолецым огульно, йоҥылыш лукмаште организатор лийын шогышо пашаеҥ-шамычым мут кучаш шогалтыдымыштым серьезный йоҥылышлан шотла.

ВЛКСМ ЦК-н V-ше пленумын указанийже улмо ӱмбачат горком ден райкомол-шамыч шке йоҥылыштым тичмашын огыт тӧрлате, ВЛКСМ радамыш восстановитлыме - шамычлан нимогай оснований деч посна тӱрлӧ взысканым пуедат. ВЛКСМ радам гыч лукмо годым ыштыме йоҥылышым чӱчкыдын „кабинетный" йӧн дене тӧрлатат. Горком ден райкомол-шамыч комсомол гыч лукмо нерген основаныдыме решенийым отменитлымышт годым ВЛКСМ член-шамычлан нунын тушман ден карьерист-шамычын провокацийышкышт верештмыштым, южгунамже нунын предложеньышт верч механически голосоватлымыштым да тыгай положений комсомольский организацийлаште критик ден самокритик начар улмыжым ончыктымашым да воспитательный пашаште пеш кугу ситыдымаш улмо нерген огыт умылтаре.

Шуко ВЛКСМ райком-шамыч йоҥылыш лукмо-шамычым комсомолыш восстановитлымек, тидын дене нунын дек шке заботыштым ограничиватлат, первичный комсомольский организаций-шамычын нуным активный комсомольский пашаш шупшмыштым да нунылан товарищеский обстановкым ыштымыштым огыт эскере.

ВЛКСМ Обкомын пленумжо п а л е м д а: посна ВЛКСМ райком-шамыч да ВЛКСМ Обком бюро комсомолыш восстановитлыме годым йоҥылышым ыштылыныт, комсомолыш калык тушман-шамычымат восстановитлылыныт (Яндулин, Колобов).

Обкомын III-шо пленумжо палемда: Обком бюро да ВЛКСМ Обком секретарь-шамыч Рябчиков ден К о н д р а т ь е в йолташмыт ВЛКСМ ЦК V пленумын ВЛКСМ Обкомыш пурышо чыла апелляций - шамычым кум тылзе жапыште ончымо нерген решенийжым тӱрыс ш у к т е н огытыл (ВЛКСМ Обкомышто альат ончыдымо 31 апелляций уло).

ВЛКСМ Обком пленум пунчалеш:

1. ВЛКСМ Иошкар-Ола горкомолан, Кырык-Марий райкомолан, ВЛКСМ Марбумкомбинат комитетлан да чыла ВЛКСМ райком-шамычлан ВЛКСМ ЦК V пленумын ВЛКСМ гыч лукмо годым комсомольский организаций-шамычын йоҥылышыштым тӧрлатыме нерген прямой указанийжым шукташ кӱшташ.

2. ВЛКСМ горком ден чыла райкомол - шамычлан ВЛКСМ гыч лукмо нерген первичный комсомольский организаций-шамычын решенийыштым ончымаш пашашке ВЛКСМ райком-шамычын бюрократический отношенийым п ы т а р а ш кӱшташ. Первичный комсомольский организаций-шамычын комсомол гыч лукмо решенийыштым ВЛКСМ горком ден райком бюрошто 10—20 кече коклаште ончен налшаш улыт.

3. ВЛКСМ Обком бюром, горкомым, райком - шамычым обязатлаш: ВЛКСМ Обкомыш, горкомыш, райкомыш пурышо чыла апелляций-шамычым тылзе жапыште ончаш.

4. Чыла райком-шамычым обязатлаш: комсомол гыч лукмо кажне еҥлан ВЛКСМ р а й к о м ы н решенийым ВЛКСМ ЦК-а марте жалобатлен кертмыж нерген умылтараш.

5. ВЛКСМ горком ден райком секретарь - шамычым ВЛКСМ радам гыч лукмо дене паша гыч але тӱнеммаш гыч корандыме комсомолец-шамычым пашашке шогалтымаш але т у н е м м а ш пуртымашым личне проверитлаш обязатлаш.

6. Горкомлан да райком-шамычлан умылтараш: нунын комсомолец-шамыч дене заботышт комсомол гыч йоҥылыш лукмо-шамычым восстановитлымаш д е н е гына ограничиватлалтман огыл, а горком ден райком-шамыч первичный организаций-шамычлан кажне восстановитлыме комсомолецым активный комсомольский илышыш шупшаш полшаш обязан улыт.

7. ВЛКСМ Обком бюро, горком, райком-шамычлан комсомол член ӱмбак клеветатлыше-шамычым мут кучаш шогалтыме нерген ВЛКСМ ЦК пленумын решенийжым тӱрыс шукташ да комсомолец ӱмбак дискредитирующий материал ончычак опубликоватлыме гын реабаллитаций нерген решенийым печатьыш опубликоватлаш кӱшташ.

8. ВЛКСМ Обкомын III-шо пленумжо шотла: комсомол радамым калык тушман да нунын пособникышт-шамыч деч эрыктымаш ончыкыжат Ленинский комсомолын чыла организацийыштыжат тӱҥ да важнейший политический задаче лийын шога.

Комсомолым фашизмын агентше — калык тушман, троцкистско - бухаринский, буржуазне - националистический шпион, диверсант, вредитель-шамыч деч решительно эрыктымаш, вредительствын последствийжым энергично пытарыме дене пырля комсомольский организацийже - шамычлан честне да преданне комсомолец - шамычым шельмоватлымаш да нимогай основание деч посна калык тушман дек уштарымашым пытарыман.

МАРИИ АССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ДЕПУТАТЫШ САЙЛАШЛАН ОКРУЖНОЙ ИЗБИРАТЕЛЬНЫЙ КОМИССИИ-ШАМЫЧ ТЫГАИ КАНДИДАТ-ШАМЫЧЫМ РЕГИСТРИРОВАТЛЕНЫТ

34. Троицко-Посадский 81 №-ан Округыштo—1905 ийыште шочшо, ВКП(б) члэныш кандидат, Кырык Марий район, Т. Посадский ял совет, Михайлов лӱм. колхозын председатэльже Константин Петрович **Рыжковым.**

35. Красно - Волжский 82 №-ан Округышто—1914 ийыште шочшо, ВКП(б) член, трактористка, Кырык-Марий МТС-ын стахановкаже Евгеиия Сергеевна **Пичугинам.**

36. Мало - Сундырский 83 №-ан Округышто—1900 ийыште шочшо, ВКП(б) член, Кырык-Марий НКВД райотделеньын начальникше Яков Васильевич **Болониным.**

37. Майдановский 89 №-ан Округышто—1903 ийыште шочшо, ВКП(б) член, Юрин НКВД райотделеньын начальникше Яков Григорьевич **Макаровым.**

38. Липовский 91 № ан Округышто—1902 ийыште ш о ч ш о, беспартийный, Юрин район, Липовский ял совет, „Красный колос" колхозын бригадирже Анна Николаевна **Нечаевам.**

39. Маринский 92 №-ан Округышто -1906 ийыште шочшо, ВКП(б) член, Юрин район, Ленин лӱмеш янда заводышто „Шиллер" машинын операторже Мария Семеновна **Вороновам.**

40. Абросимовский 93 №-ан Округышто—1902 ийыште шочшо, ВКП(б) член, ВКП(б) Юрин райкомын первой секретарьже Василий Георгиевич **Седовым.**

41. Йӱледӱрский 38 № ан Округышто—1915 ийыште шочшо, беспартийный, Кужеҥер район, Нурялький ял совет, „Пиштер" колхозын бригадирже Павел Афанасьевич **Петровым.**

42. Азановский 10 №-ан Округышто —1897 ийыште ш о ч ш о, беспартийный, Йошкар-Ола район, Азановский пеле кыдалаш школышто туныктышо Елена Александровна **Орловам.**

43. Шеклянурский 8-№-ан Округышто—1908 ийыште шочшо, ВЛКСМ член, Йошкар-Ола район, Цибикнурский ял совет „Йошкар пиштер" колхозын председательже Николай Алексеевич **Дунаевым.**

44. Йошкар - Олинский городской 3 №-ан Округышто—1893 ийыште шочшо, ВКП(б) членыш кандидат, орденоносец, Йошкар-Ола городской милиций управленьын участковый инспекторже Андрей Иванович **Веляевым.**

45. Роҥгинский 20 №-ан Округышто—1915 ийыште ш о ч ш о, беспартийный, Роҥго район, Беликопольский ял совет, „Пашазе" колхозын колхозницаже Мария Илинична **Тарасовам.**

46. Йошкар - Олинский городской 1 №-ан Округышто—1900 ийыште шочшо, ВКП(б) член, Иошкар-Ола Горкомунхозын вуйлатышыже Петр Михайлович **Фуфыгиным.**

47. Кугу-Чигашский 5 №-ан Округышто—1907 ийыште шочшо, ВКП(б) член, Марий АССР Исполкомын пашаеҥже Григорий Александрович **Казариновым.**

48. Лажяльский 35 №-ан Округышто—1917 ийыште шочшо, ВЛКСМ член, Шернур район, Н-Кугеҥерский ял совет, „Иошкар Шӱдыр" колхозын председательже Екатерина Павловна **Йамбаршевам.**

49. Манан - Мучашский 21 №-ан Округышто—1907 ийыште шочшо, ВКП(б) член, Роҥго райисполкомын председательже Петр Васильевич **Шеиным.**

50. Илетский 49 №-ан Округышто—1905 ийыште шочшо, ВКП(б) член, Йошкар-Ола Горсовет председательын обязанностьым шуктышо Михаил Михайлович **Румянцевым.**

51. Казанский 30 № ан Округышто—1897 ийыште шочшо ВКП(б) членыш к а н д и д а т, Шернурский МТС-ын комбайнерже Григорий Никифорович **Софроновым.**

52. Кугу-Шокшемский 33 №-ан Округышто—1901 ийыште шочшо, беспартийный, Шернур район, Кугу-Шокшемский ял совет, „Пятилетка" колхозын председательже Николай Наумович **Ибраевым.**

53. Ирмучашский 42 №-ан Округышто—1902 ийыште шочшо, ВКП(б) членыш кандидат, Параньга райисполкомын председательже Сергей Иванович **Ивановым.**

54. Параньгинский 50 №-ан О к р у г ы ш т о—1919 ийыште шочшо, беспартийный, Параньгинский МТС-ын трактористкаже Мамдуха Валеевна **Михминовнам.**

55. Сухореченский 12 №-ан Округышто—1904 ийыште шочшо, беспартийный, Оршанке район, Туршинский ял совет, „Победитель" колхозын бригадирже Федор Никифорович **Рыбаковым.**

56. Ургашский 22 №-ан О к р у г ы ш т о — 1905 ийыште ш о ч ш о, беспартийный, Роҥго район, Мумзерский ял совет, „15 лет Октября" колхозын членже Николай Иванович **Бахтиным.**

57. Оршинский 24 №-ан Округышто—1899 ийыште шочшо, беспартийный, У-Тор'ял район, Оршинский ял совет, „У илэм" колхозын председательже Илья Кузьмич **Сандаковым.**

58. Верх-Ушнурский 23 №-ан Округышто—1908 ийыште шочшо, ВКП(б) член, ВЛКСМ Маробкомын первой секретарьже Николай Петрович **Рябчиковым.**

(УМБАКЫЖЕ 4-ше МОГЫРЫШТО).

Марий АССР Верховный Совет депутатыш сайлашлан Округной избирательный комиссий-шамыч тыгай кандидат-шамычым регистрироватленыт

УМБАКЫЖЕ

59. Больше-Нурминский 25 №-ан Округышто—1904 ийыште шочшо, ВКП(б) член, У-Тор'ял райисполкомын председательже Валентин Никонорович **Пановым.**

60. Йошкар-Памашский 27 №-ан Округышто—1900 ийыште шочшо, ВКП(б) член, У-Тор'ял МСТ-ын механикше Петр Лаврентьевич **Чемековым.**

61. Кӱан Памашский 28 №-ан Округышто—1899 ийыште шочшо, беспартийный, У-Тор'ял район, Апшатнурский ял совет, „Маркеловец" колхозын кӱкшӧ йытын верч кучедалше звенан звеноводкаже Евдокия Ивановна **Домрачевам.**

62. Кожлаерский 57 №-ан Округышто—1914 ийыште шочшо, ВЛКСМ член, Морко район, Кожлаерский ял совет, „Пайгатнур" колхозын членже Екатерина Никитична **Синичкинам.**

63. Аринский 59 №-ан Округышто—1918 ийыште шочшо, ВЛКСМ член, Моркинский МТС-ын трактористкаже Дарья Ивановна **Ивановам.**

64. Алексеевский 55 №-ан Округышто—1906 ийыште шочшо, ВКП(б) член, Марий АССР Юстиций Нарком Василий Ильич **Товашовым.**

65. Лоскутовский 31 №-ан Округышто—1904 ийыште шочшо, ВКП(б) членыш кандидат, СССР Верховный Советаш депутат, Марий АССР Исполком председатель олмештыше обязанностьым шуктышо Александр Игнатьевич **Федоровым.**

66. Весшӱргинский 56 №-ан Округышто—1905 ийыште шочшо, ВКП(б) член, ВКП(б) Морко райкомын первой секретарьже обязанностьым шуктышо Поликарп Христофорович **Сергеевым.**

67. Шалинский 58 №-ан Округышто—1903 ийыште шочшо, ВКП(б) член, ВКП(б) Маробкомын советско-торговый отдел вуйлатыше Иван Алексеевич **Гребневым.**

68. Шиньшинский 54 №-ан Округышто—1914 ийыште шочшо, беспартийный, Морко район, Варангужский ял совет, „У сурт" колхозын стахановкаже Екатерина Алексеевна **Алексеевам.**

69. Моркинский 53 №-ан Округышто—1901 ийыште шочшо, ВКП(б) член, Марий АССР, НКВД-ын кадр отдел начальникше Михаил Владимирович **Куклиным.**

АГИТАЦИОННО-МАССОВЫЙ ПАШАМ ВИИАНДАШ

Лажял окружной избирательный комиссий (Шернур район) 5 избирательный участкым ушен шога. Тиде избирательный округышто чылаже 2918 избиратель шотлалтеш.

Окружной избирательный комисс пелен агитпунктым ыштыме. Тушто избирательшамычлан сайлыме нерген положене умылтаралтеш.

Посна агитатор-шамыч шке пашаштым сайын ыштат. „У кече" колхозышто агитатор Бердников И. В. агитаций пашам образцово шынден. Тудо чыла избирательым избирательный закон тунеммашке шупшын. Тыгак „1-й май" колхозыш-то Рыбаков йолташат избирательный закон тунеммашым сайын организоватлен.

Каласаш кӱлеш, але агитационный массе паша чыла вереат сайын огеш кае. Посна агитатор-шамыч (Яндулова, молат) пашам начарын ыштат.

Кугу-Шокшем ял совет кӧргыштӧ РСФСР ден Марий АССР Верховный Советыш сайлаш йамдылалтмаште чыла вере кӱлеш семын шындыме огыл. Теве Кугу Шокшем ял совет кӧргыштӧ 993 избиратель уло, но нуным избирательный закон да Конституцийым тунеммашкечылаштым шупшмо огыл. „Йошкар Армий" колхозышто 73 избирательгыч 32 избирательже гына сайлыме нерген положеным тунемыт, но нунын денжат 3 занятийым гына эртарыме. Агитатор Веткин „чыла вережак шуаш ок лий" манын гына жапым ертара. Участковый избирательный комисс председатель Ибраев йолташ шке пашажым кӱлеш семын ок ышт, але марте паша планымат ыштен огыл.

Тыгай ситыдымашым кӱчык жапыште пытараш кӱлеш. Конституций ден избирательный закон туныктымашым сайын организоватлыман.

Вачий.

КОМСОМОЛ СОВЕТЫШ САЙЛЫМАШТЕ

Совет власть да коммунистический партий гына молодежьлан **верховный** органыш сайлаш да сайлалташ правам пуэныт. Тиде кугу правам Сталинский Конституциеш пенгыдемдыме.

РСФСР ден Марий АССР Верховный Советыш сайлаш ямдылалтмаште молодежь активне участвоватла. Шернур районышто Кугу-Шокшемский ден Сернурский окружной избирательный комиссийын председательжылан Октябрьский революцийын ровесникше, комсомолец-шамыч Чемышэв Андрий ден Головина М. пашам ыштат. Нуным Ленинский комсомол воспитатлен да куштен.

Государственный пашаште участвоватлыше тыгай комсомолец-шамыч тӱжем денe шотлалтыт.

Шернур районышто окружной избирательный комиссийыште секретарьлан 4 комсомолец, окружной избирательный комиссий членлан 5 комсомолец пашам ыштат.

Нунын коклаште Кукнур избирательный округышто членлан Терехова Наташа шога. Тудо активне комсомолкалан, „1-й май" колхозын эн сай ударницажлан шотлалтеш. Наташа колхозышто общественне пашам сайын шынден.

Комсомолец-шамыч Тупанов Н., Муратов П. Мустай да Токтамыж избирательный участкын председательже улыт. Моло комсомолец-шамычат участковый избирательный комиссийыште активне ыштат.

Тылеч посна ВКП(б) райком избирательный участкылашке ответственный агитаторлан 12 комсомолецым колтен, 5 комсомолец доверенный лицалан пашам ышта. Теве Кукнур пеле кыдалаш школ директыр Яндулов П. Кукнур избирательный участкыште ответственный агитаторлан пашам ышта. Тудо СССР Верховный Советыш сайлыме годымат доверенный лицалан шоген. Политический кушмылан Яндулов йолташым **кызыт** ВКП(б) кандидатыш приниматлыме.

Шернур районысо комсомолец-шамыч чыла шемер-шамыч дене пырльа сайлыме кечылан сайын йамдылалтын РСФСР ден Марий АССР Верховный Советыш калыкын достойно эргышт верч йӱклаш тӱналыт.

М. Яныш.

МАРИЙ ЙЫЛМЫН У АЛФАВИТШЕ НЕРГЕН

Коммунистический партийын Ленинско-Сталинский национальный политикшым пенгыдын илышыш пуртен шогымыжо дене марий калык элысе чыла калык ден пырля эре ончыко кая. Социализм ыштымаште меман кугу сеҥымашнам Сталинский Конституций шке страницыштыже иктышлен возен. СССР-се чыла калык-шамыч озанлыкыштым, социалистический содержанийн, национальный форман культурыштым виянден толыт.

Марий калыкын ончыко каймыштым Марий АССР Конституциеш пеш раш возымо. Элым социалистически индустриандымаш, ял озанлыкым коллективлымаш, культурный фронтышто висаш лийдымын ончык каймаш марий калыкын экономикше ден илыш йӱлажым вож гычак весемденыт. Тидын денак письменность писын вияҥеш, марий литературный йылме поен толеш.

Тидын денe марий йылмыште кугу вашталтыш лийын шога. У, интернациональный мут-шамыч йылмышке пеҥгыдын да келгын пурен толыт.

Марий йылмын у алфавитше да орфографийжым ыштымэ нерген проектым РСФСР просвещений нарком П. Тюркин йолташ пенгыдемден. Чыла книга, газет-шамыч тиде у орфографий да алфавит дене лекташ тӱҥалыт. „Рвезе коммунист" газетат тачысе номыр гыч у алфавит дене лекташ тӱҥалеш.

ЛУГОВО-ВОСТОЧНЫЙ МАРИЙ ЙЫЛМЕ АЛФАВИТ

(У алфавит да йӱк-шамычым, нунын сочетанийыштым возымаш)

Руш йылмыште да марий йылмыште ик семынак ойлымо мут-шамычым ик тӱрлын возышаш верч, лугово-восточный марий йылме алфавитыш „е, ю, я, ъ, (твердый знак)" буква-шамыч ешаралт пурталтыт.

Лугово-восточный марий йылмыште йӱк-шамыч тыгай буква дене возалтыт: Аа, Бб, Вв, Гг, Дд, Ее, Жж, Зз, Ии, Йй, Кк. Лл, Мм, Нн, Ҥҥ, Оо, Ӧӧ, Пп, Рр, Сс, Тт, Уу, Ӱӱ, Фф, Хх, Цц, Чч, Шш, Щщ, Ъъ, Ыы, Ьь, Ээ, Юю, Яя,—чылаже 35 буква.

Лугово-восточный марий йылмыште буква-шамыч тыгай группылан шелалтыт:

а) гласный: а, е, и, о, ӧ, у, ӱ, ы, э, ю, я;

б) согласный: б, в, г, д, ж, з, к, л, м, н, ҥ, п, р, с, т, ф, х, ц, ч, ш, щ;

й) пелегласный: й.

Гласный буква-шамыч шелалтыт:

а) простойлан а, и, о, ӧ, у, ӱ, ы, э;

йотированныйлан: е, ю, я.

5. Согласный буква-шамыч тыгай группылан шелалтыт:

а) яндар пич йӱк: б, в, г, д, ж, з, л, м, н, ҥ, р;

б) соҥра пич йӱк: к, п, с, т, ф, х, ц, ч, ш, щ.

Алфавитыш у буква-шамычым пуртымо дене мут-шамычым возымашке тыгай вашталтыш пурталтыт:

А. „Е" буква возалтеш;

а) мут да слог тӱҥалтышеш (гласный почеш), тугак **ъ** (твердый знак) почеш „йэ" олмеш, мутлан: ер, каем, вуем, еш, еҥ, тоем, емыж, еҥе, Европа, Киев, **съезд**;

б) чыла годымат согласный почеш мут покшелан да мут мучашеш „э" да „ьэ" олмеш, мутлан: Ленин, председатель, теле, шере, тений, кешыр, мешак, печке, пера, телефон, делегат, пионер, кыне, немыр.

Примечаний: Мут мучашеш согласный „л" почеш, мутым йоҥылыш умылмо деч „ле" возымо дене пырля" „э" буквам возаш лиеш, мутлан:

пелэ—половина, но: пеле—пригорело,

нелэ—тяжело, но: неле—проглотил,

велэ—только, но: веле—пролилось,

сӧрале—красивый, но: сӧрале—пообещал,

иле—живи, но: иле—сырой.

Б. „Э" буква возалтеш:

а) мут да слог тӱҥалтышеш (гласный почеш), йотированный огыл „э" шоктымо годым, мутлан: эр, эре, эҥер, Энгельс, электричество, шуэм, **руэм**, пуэм, куэм, уэмдем, уэш, аэроплан.

В. „Ю" буква возалтеш:

а) „йу" сочетаний олмеш, адак пушкыдо согласный почеш „у" буква олмеш („ьу" сочетаний олмеш), мутлан: юж, Юл, южо, июнь, южгата, юг, юбилей, конюх, тюлень, утюг, Рюрик;

б) у мутышто „ӱ" буква олмеш, мутлан: бюро, бюллетень, бюджет.

Г. „Я" буква возалтеш:

а) „йа" сочетаний олмеш, адак пушкыдо согласный почеш „а" буква олмеш, („ьа" сочетаний олмеш), мутлан, ял, яра, янда, кая, коя, мия, тоя, маяк, каяш, парня, арня, шоляш, октябрь, ряд, отряд;

б) у мутышто „ӓ" буква олмэш, мутлан: мятеж, кипяток, запятой, пятилетка.

Д. „ъ" буква возалтеш:

а) пенгыде согласный-шамыч почеш, нуным „е, ю, я" дене ойырен каласыме годым, мутлан: **объект**, подъзд, пӧръеҥ, **конъюнктура**, Азъял.

Е. „Ь" буква возалтеш:

а) пушкыдо согласный-шамыч почеш. нуным „е, ю, я, и" дене ойырен каласыме годым, **мутлан**: серьезный, Нью-Йорк, Петьял, Ильин;

б) пушкыдемдыме согласный-шамычым палемдышашлан, мутлан: большевик, пальто, коньки, кольмо, октябрь, промышленность, июньский, октябрьский (но: январский).

„Йо, йӧ, йӱ, йы, ьо, ьы" сочетаний-шамыч **тугак** вашталтде кодыт, мутлан: йолташ, йӧра, йӱр, йыр, йыжыҥ, йыраҥ, шольо, ньыжо, тольым,

Примечаний: у мут-шамычыште руш йылмыште возымо семынак „е" олмеш „ё" возалтеш, мутлан: самолет, слет, молодежь.

Отв. редактор— Г. М. ЭРСКИЙ.

Адрес редакции: Мар. АССР, г. Иошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комн. № 74, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—569. Тираж 3000 экз. Иошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.